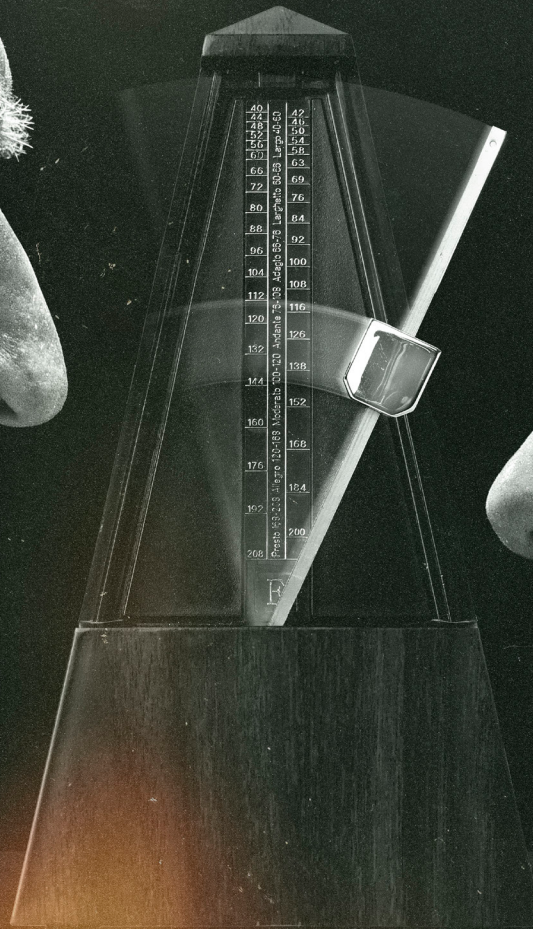

Ronald Hardwood

NA ČIJOJ STRANI

uly's'ses

 SARTR
SARAJEVSKI
RATNI TEATAR

realstage.

Ronald Harwood

NA ČIJOJ STRANI

Sezona 2025/2026.

Redateljica | *Director:* **LENKA UDOVIČKI**

Prijevod | *Translation:* **ĐORĐE KRIVOKAPIĆ**

Dramaturginja | *Dramaturge:* **EMINA KOVAČEVIĆ-PODGORČEVIĆ**

Kostimografinja | *Costume Designer:* **BJANKA ADŽIĆ URSULOV**

Scenografkinja | *Set Designer:* **LEJLA HODŽIĆ**

Skladatelj | *Composer:* **NIGEL OSBORNE**

Koreograf | *Choreographer:* **STAŠA ZUROVAC**

Autorica videa | *Videoart:* **ADLA ISANOVIĆ**

Oblikovatelj svjetla | *Light Designer:* **ENDI KRAKIĆ**

Oblikovatelj zvuka | *Sound Designer:* **DAVOR ROCCO**

Asistentica redateljice | *Assistant Director:* **AJŠA ĐUHERIĆ**

Inspicijent | *Stage Manager:* **GORAN FILIPOVIĆ**

Majstorica šminke i frizure | *Hair and Make-Up:* **MARIJA BINGULA**

Dizajn plakata i programske knjižice | *Graphic Design:* **NAIDA ČELIK**

Fotografija za plakat | *Poster Photography:* **AIDA REDŽEPAGIĆ**

Fotografije | *Photography:* **FRANKA TELEBUH**

Uloge | *Cast:*

Wilhelm Furtwängler: **SVETOZAR CVETKOVIĆ**

Helmuth Rode: **ALBAN UKAJ**

Poručnik David Wills: **DAVOR SABO**

Major Steve Arnold: **OZREN GRABARIĆ**

Tamara Sachs: **DŽANA DŽANIĆ**

Emmi Straube: **MATEA MAVRAK**

Violončelo | *Violoncello:* **BELMA ALIĆ**

Premijera: 31.7.2026; Tvrđava Minor, Mali Brijun

KAZALIŠTE ULYSSES

ULYSSES THEATRE

Kazalište Ulysses prostor je prožimanja duhovno srodnih umjetnika. Otvoren je za suradnju svima koji šire estetske i duhovne obzore. Kretanje u umjetnosti označava aktivni odnos prema stvarnosti i povijesti. Putovanje je jedan od načina nemirenja s neminovnom sudbinom, što odlikuje mediteransku kulturu od Homera naovamo. Tu je svaki čovjek osuđen na lutanje, vanjsko ili unutarnje, svatko je u traganju za vlastitom Itakom. Putuju pojedinci i likovi, a vodi ih Uliks. I podsjeća da se nikada ne prestanu nadati i raditi, tragati za novim izrazima kako bi izbjegli zatvaranje u egocentrični svijet koji okreće leđa stvarnosti i drugima. Uliks je mitska i pjesnička figura luckastog uma koji s lakoćom kreće kroz jezike i kulture, spaja različito.

Osnivači Kazališta Ulysses su glumac i redatelj Rade Šerbedžija te književnik i dramaturg Borislav Vujčić. Djelovanje kazališta usko je povezano s istarskim područjem oko Vodnjana, Fažane, Brijuna i Pule, a imenom je hommage književniku Jamesu Joyceu, čija biografija i djelo svjedoče o njegovu boravku na ovom prostoru.

Naime, Joyce je u Puli boravio kao profesor engleskog u Berlitzovoj školi stranih jezika između studenog 1904. i travnja 1905. godine. Kroz proteklih dvadeset i pet sezona na projektima Kazališta Ulysses sretali su se umjetnici iz svih krajeva svijeta: od Kanade i Sjedinjenih Američkih Država do Novog Zelanda, od Čečenije i Irana do Velike Britanije, Francuske i Italije, od Bosne i Hercegovine, Slovenije, do Srbije, Bolivije, i Ukrajine.

Ulysses Theatre is a theatre space where spiritually similar artists are brought together. It welcomes the co-operation of all those broadening aesthetic and spiritual horizons. In art, movement – such as progress and journey – marks an active attitude towards reality and history. Journey is a way of not accepting the inevitable fate, which has been typical of the Mediterranean culture from Homer onwards. Each man is destined to wander, literally or inwardly. Everyone is in search of their own Ithaca. Individuals and characters travel, whereas Ulysses is to all a symbolic figure, a reminder never to give up hope or work, and to search for new expressions to avoid withdrawing into the egocentric world that turns its back to reality and other people. Ulysses is a cunning mythical and poetic figure that easily travels through different languages and cultures, bridging the differences between them.

The Theatre was founded by actor-director Rade Šerbedžija and writer-playwright Borislav Vujčić. Its activity is closely related to the area around Vodnjan, Fažana, Brijuni and Pula in Istria. Its name is homage to James Joyce, a writer whose biography and work testify to his sojourn in this region.

Joyce lived in Pula as an English language teacher in the Berlitz School of foreign languages from November 1904 to April 1905. Throughout the past twenty five seasons, artists from all over the world – Canada, the USA, New Zealand, Chechnya, the UK, France, Italy, Bosnia and Herzegovina, Slovenia, Serbia, Bolivia, and Ukraine.

SARAJEVSKI RATNI TEATAR SARTR

Sarajevski ratni teatar SARTR osnovan je 17. svibnja 1992. godine, tijekom opsade Sarajeva. Glumci i ostali kazališni djelatnici sarajevskih kazališta, tijekom rata vezali su se za SARTR, te odigrali preko 200 predstava u četiri godine opsade. SARTR, kao teatar osnovan u periodu opsade, svjedoči fenomenu duhovnog i kulturnog otpora fašizmu i agresiji. SARTR ne samo da čuva uspomenu na taj period već i danas nastoji snažno afirmirati univerzalne vrijednosti: bogatstvo različitosti, antifašizam, svetost mira, aktivizam, internacionalizaciju, suosjećanje prema svima onima koji trpe nepravde širom svijeta.

SARTR sa svojim nasljedom nastoji biti mjesto naše savjesti i hrabrosti. Teatar kao prostor jedinog mogućeg djelovanja, istraživanja, svladavanja stigmatizacije, prostor krika, utjehe i snova. Teatar u kome se rađa ideja, razvija, raste na sceni i u

konačnici najbitnije dijeli s publikom.

Sarajevski ratni tetar SARTR nastao je kao egzistencijalna potreba građanki i građana pod opsadom.

Sarajevski - šarmantan, duhovit, snalažljiv, multikulturalan.

Ratni - nikako nasilan, pobunjenički, isključivo kao otpor, nikada žrtva.

Teatar u kome se gleda, vidi i observira.

Živimo u suvremenom ali okrutnom svijetu, dehumaniziranom, u kome se ljudi suočavaju s mukama, ne žive, preživljavaju ili točnije, imitiraju život. SARTR pokreće čovjeka, svog gledatelja, umjetnika i svakog tko djeluje u tom prostoru. Čovjek je u SARTR-u potpuno slobodan, ali i tekako društveno odgovoran. Pokreće čovjeka na stvaranje, iz čega nastaje plemenit umjetnički čin.

SARAJEVO WAR THEATRE SARTR

The Sarajevo War Theatre (SARTR) was founded on May 17, 1992, during the siege of Sarajevo. Actors and other theater professionals from Sarajevo's theaters joined SARTR during the war and performed over 200 plays in the four years of the siege. As a theater established during the siege, SARTR bears witness to the phenomenon of spiritual and cultural resistance to fascism and aggression. SARTR not only preserves the memory of that period but also strives to strongly affirm universal values: the richness of diversity, anti-fascism, the sanctity of peace, activism, internationalism, and compassion for all those who suffer injustices around the world.

With its heritage, SARTR aims to be a place of conscience and courage. Theater as a space for the only possible action, exploration, overcoming stigma, a space for cries, solace, and dreams. It is a theater where ideas are born, developed on stage, and, most importantly, shared with the audience.

Sarajevo War Theatre emerged as an existential need of citizens during the siege.

Sarajevo - charming, witty, resourceful, multi-cultural.

War - not violent, rebellious, solely as resistance, never as a victim.

Theater where one observes, sees, and perceives.

In our present era, we inhabit a harsh and dehumanized world where individuals confront adversity and struggle to truly live, often resorting to mere survival or imitation of life. SARTR serves as a source of inspiration for humanity, touching the lives of its audience, artists, and all who engage within its sphere.

Within SARTR, individuals experience a profound sense of freedom while also recognizing their social responsibilities. It stimulates people to create, giving rise to noble artistic acts.

REALSTAGE

Realstage je kulturna organizacija i produkcijaska kuća sa sjedištem u Sarajevu koja djeluje u području kazališta, filma, vizualnih umjetnosti, muzike i interdisciplinarnih umjetničkih projekata. Osnovan 2015. godine, Realstage okuplja umjetnike i umjetnice različitih generacija i poetika, stvarajući prostor susreta različitih glasova, pristupa i iskustava. Umjetnost razumije kao prostor slobode, ali i odgovornosti – prema zajednici, vremenu u kojem živimo i onima čiji se glasovi rijetko čuju.

Tijekom svog djelovanja Realstage je realizirao više od 70 projekata koji se bave ljudskim pravima, inkluzijom i društvenim tabuima, surađujući s partnerima poput Prince Claus Funda, Goethe-Instituta i programa Creative Europe MEDIA. Među njegovim kazališnim produkcijama izdvajaju se *Andeo uništenja*, *Mjera za mjeru*, *Up and Down*, *Stotinu malih smrti* i *Svijet i sve u njemu*, nastale u suradnji s kazalištima i umjetničkim ansamblima širom regije.

Na području filma, Realstageovi kratkometražni filmovi prikazivani su na festivalima poput Clermont-Ferranda, Cottbusa i Sarajevo Film Festivala, dok dokumentarni i dugometražni projekti uključuju film *Nebo iznad Zenice*, premijerno prikazan na festivalu CPH:DOX i nagrađen Nagradom za zaštitu okoliša na Sarajevo Film Festivalu. Među novijim projektima nalaze se *Vidra*, *Paviljon* i *Zelena vrata* uz kontinuiranu podršku mladim autorima, autoricama i studentima filma.

Pored kazališnih i filmskih produkcija, Realstage radi na izložbama konceptualne umjetnosti i kulturne programe namijenjene široj publici, dosljedno stvarajući prostor za marginalizirane glasove te otvarajući dijalog o važnim društvenim i ekološkim pitanjima kroz umjetnost koja potiče promišljanje i društvenu promjenu.

REALSTAGE

Realstage is a cultural organization and production company based in Sarajevo, working across theatre, film, visual arts, music, and interdisciplinary artistic projects. Founded in 2015, it brings together artists of different generations and poetics, building a space where diverse voices, approaches, and experiences meet. Realstage understands art as a space of freedom, but also of responsibility — toward the community, the time we live in, and those whose voices are rarely heard.

*With more than 70 completed projects, Realstage engages with human rights, inclusivity, and taboo topics, collaborating with partners such as the Prince Claus Fund, Goethe-Institut, HBO Europe, and Creative Europe Media. Its theatre productions include *Andeo uništenja*, *Measure for Measure*, *Up and Down*, *Stotinu malih smrti*, and *The World and All That It Holds*, created in collaboration with institutions and ensembles across the region.*

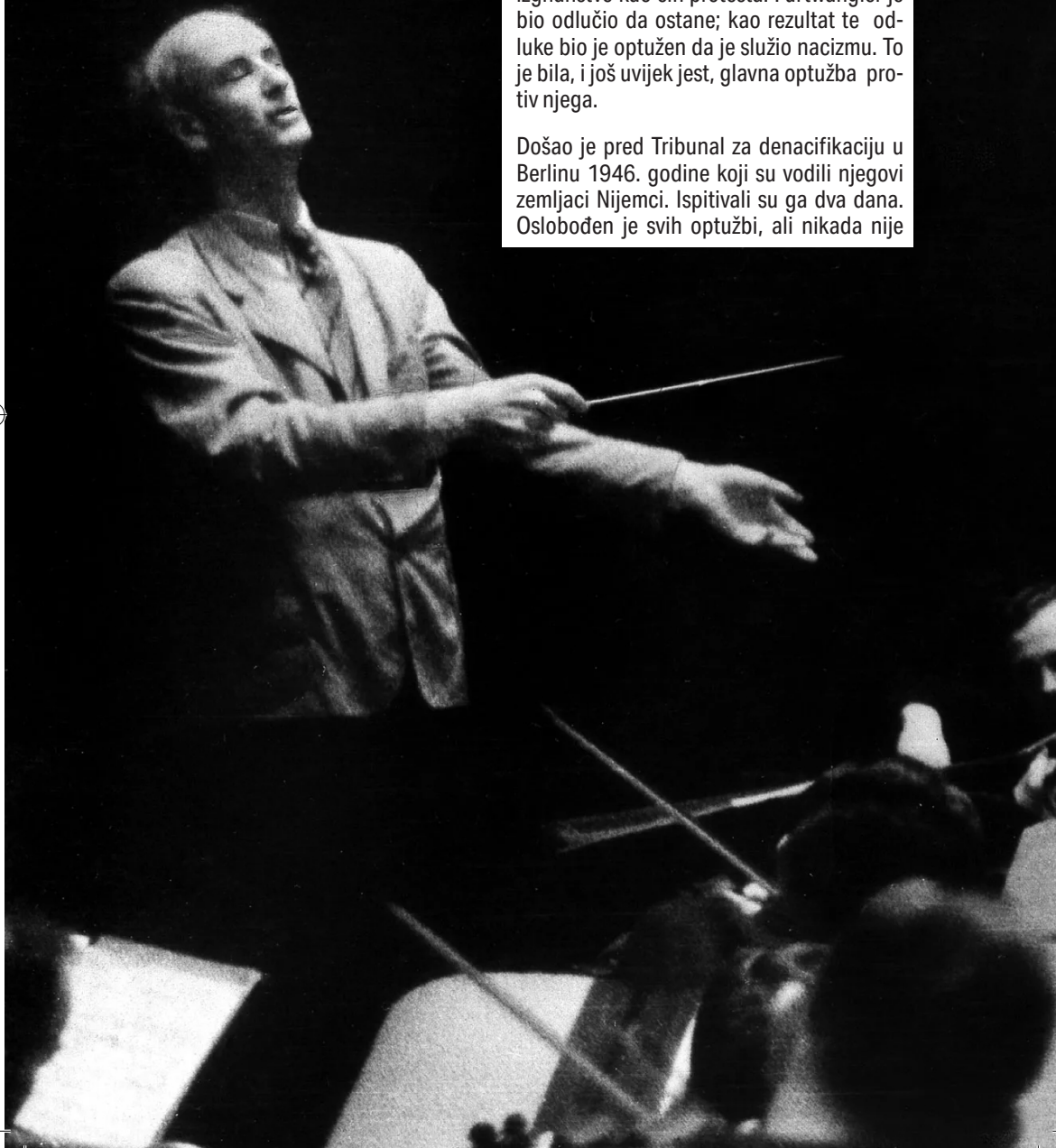
*In film, Realstage's shorts have screened at festivals such as Clermont-Ferrand, Cottbus, and the Sarajevo Film Festival, while its documentary and feature work includes *The Sky Above Zenica*, which premiered at CPH:DOX and won the Environmental Award at the Sarajevo Film Festival. Recent projects include *The Otter*, *The Pavilion* and *Zelena vrata* alongside continuous support for emerging filmmakers and students.*

Beyond its film and theatre productions, Realstage nurtures conceptual art exhibitions and cultural programs for wider audiences, working consistently to amplify marginalized voices and address pressing social and environmental issues through impactful art.

WILHELM FURTWÄNGLER

Wilhelm Furtwängler (1886-1954) bio je istaknuti dirigent svoje generacije, a Arturo Toscanini jedini suparnik. Bio je na vrhuncu svoje snage kada je Adolf Hitler 1933. postao njemački kancelar. Mnogi od njegovih kolega, zato što su bili Židovi, bili su prinuđeni otići; drugi, oni koji nisu bili Židovi, a bili su protivnici režima, izabrali su izgnanstvo kao čin protesta. Furtwängler je bio odlučio da ostane; kao rezultat te odluke bio je optužen da je služio nacizmu. To je bila, i još uvijek jest, glavna optužba protiv njega.

Došao je pred Tribunal za denacifikaciju u Berlinu 1946. godine koji su vodili njegovi zemljaci Nijemci. Ispitali su ga dva dana. Oslobođen je svih optužbi, ali nikada nije

uspio da se u potpunosti oslobodi tog nacističkog zadaha koji se još uvijek osjeća u sjećanjima na njega.

Dokaze za Tribunal pripremili su u prethodnom postupku Britanci, a zatim su slučaj preuzele, kako izgleda, dvije grupe Amerikanaca: jedna u Wiesbadenu, koja je pomagala Furtwängleru u njegovoj obrani i druga u Berlinu, koja je bila odgovorna za podizanje optužnice protiv njega.

Malo ili skoro ništa se ne zna o motivima i metodama ove druge grupe koja je centralna u drami NA ČIJOJ STRANI. Ono što se ne može poreći, međutim, jest da je Furtwängler bio ponižavan, nemilosrdno gonjen sudskim putem, a pošto je bio oslobođen, dezinformacije koje su se odnosile na njega pojavile su se u američkom tisku. Ovo je možda bilo opravdano, a možda i nije. Sve zavisi od toga na čijoj ste strani.

Ronald Harwood, predgovor Na čijoj strani

Wilhelm Furtwangler (1886-1954) was the outstanding conductor of his generation, rivalled only by Arturo Toscanini. He was at the height of his powers when Adolf Hitler became Chancellor of Germany in 1933. Many of his colleagues, because they were Jews, were forced to leave; others, non-Jews, opponents of the regime, chose exile as an act of protest. Furtwangler decided to stay; as a result he was accused of serving Nazism. This was and still is the principal accusation made against him.

He came before a Denazification Tribunal in Berlin in 1946 which was conducted by his fellow Germans who questioned him for two days. He was cleared of all charges but was never able to

cleanse himself entirely of the Nazi stench that still clings to his memory.

The Tribunal's evidence had been prepared in the first instance by the British, then taken over, apparently, by two groups of Americans: one, in Wiesbaden, which assisted Furtwangler with his defence; the other, in Berlin, which was responsible for building the case against him.

Little or nothing is known of the motives and methods of this second group which is the focus of Taking Sides. What is undeniable, however, is that Furtwangler was humiliated, relentlessly pursued and, after his acquittal, disinformation concerning him appeared in American newspapers. This may or may not have been justified. It all depends on the side you take.

Ronald Harwood, introduction to Taking sides

RIJEČ REDITELJICE

Kad smo se 94-te obreli u našem egzilu u Londonu, Ronald Harwood, koji je nekako čuo za nas, pozvao je Radeta i mene na večeru u svoj dom. Pokazao nam je ploču na kojoj je bio Furtwangler i rekao da piše komad o njemu i procesu denacifikacije, jer je dirigirao Berlinskom filharmonijom u nacističkoj Njemačkoj. Ostali smo do duboko u noć pričajući o našim iskustvima. Sve ga je interesiralo: o politici, ratu, nama, drugim umjetnicima, u Beogradu, Zagrebu, Sarajevu...

U vremenu takvih političkih i društvenih lomova umjetnici su, kao javne ličnosti sa kojima se ljudi žele identificirati, posebno izloženi. Stvari nikad nisu crno bijele, umjetnici se bave emocijama i pitanjima duše, a u vremenu postrojavanja, surovosti i užasa, to je posebno teško.

1995. Harwood nas je pozvao na premijeru u Londonu, i tada sam sebi rekla da, ako budem ikad ponovo režirala u Beogradu, to će biti prva predstava koju ću raditi. 1997. Svetozar Cvetković postao je umjetnički direktor

Ateljea 212, ija sam došla na dva mjeseca u Beograd, napraviti predstavu. Majora Arnolda igrao je Petar Božović a Wilhelma Furtwanglera Ljuba Tadić. Negdje tokom 1998. došao je u Beograd i Harwood pogledati predstavu. Ja više nisam bila tamo, ali mi je nakon odgledane predstave napisao jedno veoma lijepo pismo.

U desetom mjesecu 2000. godine ta predstava Ateljea 212 gostovala je u HNK Zajc u Rijeci, i to je bilo prvo gostovanje jednog repertoarnog kazališta iz Srbije u Hrvatskoj nakon ratnih događanja.

Prošlog ljeta, Cvele mi je predložio da radimo ponovo taj tekst. U prvi mah sam se dvoumila, ali onda sam naišla na video klip govora koji je nekoliko dana ranije izraelski dirigent Ilan Volkov održao tokom nastupa u Royal Albert Hallu, gdje je dirigirao na BBC Proms. Apel koji je taj hrabri čovjek uputio o užasu koji se dešava u njegovoj zemlji, inicirao me je da se vratim ovom tekstu.

Skoro trideset godina je prošlo, ja sam se sigurno promijenila, i ova predstava je u mnogome drukčija, ali pitanja i dileme pred koje nas Harwood stavlja, nažalost, globalno su aktuelnije nego kad sam je prvi put radila.

Ilanu Volkovu posvećujem ovu predstavu.

DIRECTOR'S NOTE

When we found ourselves in exile in London in 1994, Ronald Harwood, who had somehow heard about us, invited Rade and me to dinner at his home. He showed us a record featuring Furtwängler and told us that he was writing a play about him and the process of denazification, because Furtwängler had conducted the Berlin Philharmonic during Nazi Germany. We stayed until late into the night, talking about our experiences. He was interested in everything: politics, war, us, other artists, in Belgrade, Zagreb, Sarajevo...

In times of such political and social upheaval, artists, as public figures with whom people seek to identify, are particularly exposed. Things are never black and white; artists deal with emotions and questions of the soul, and in times of alignment, brutality, and horror, that becomes especially difficult.

In 1995, Harwood invited us to the London premiere, and I told myself then that, if I

ever directed again in Belgrade, this would be the first play I would stage. In 1997, Svetozar Cvetković became the artistic director of Atelje 212, and I came to Belgrade for two months to create the production. Petar Božović played Major Arnold, and Ljuba Tadić played Wilhelm Furtwängler. Sometime in 1998, Harwood came to Belgrade to see the production. I was no longer there, but after seeing the performance he wrote me a very beautiful letter.

In October 2000, that Atelje 212 production toured to the HNK Ivan pl. Zajc in Rijeka, and it was the first guest performance by a repertory theatre from Serbia in Croatia after the events of the war.

Last summer, Cvele suggested that we work on this text again. At first, I hesitated, but then I came across a video clip of a speech that Israeli conductor Ilan Volkov had given several days earlier during a performance at the Royal Albert Hall, where he was conducting at the BBC Proms. The appeal that this courageous man made about the horrors unfolding in his country inspired me to return to this text.

Almost thirty years have passed. I have certainly changed, and this production is in many ways different, but the questions and dilemmas that Harwood places before us are, unfortunately, more globally relevant than when I first staged it.

I dedicate this production to Ilan Volkov.

RIJEČ DRAMATURGINJE

„Na čijoj strani“ Ronalda Harwooda je izvrsno napisano dramsko propitivanje odgovornosti umjetnika prema političkom kontekstu u kojem stvara, ali i analiza in situ mehanizama banalnosti zla, kako ih definira Hanna Arendt u svom velikom djelu „Izvori totalitarizma“. Harwood je pisao ovo djelo sredinom devedesetih, kada su totalitarni oblici zla još jednom flagrantno pokazali svoje rugobno lice, i to baš u ovom našem balkanskom podneblju. Imalo je smisla postaviti ga u sutonu devedesetih, kao jedan od prvih koraka rehabilitacije razorenog društva. Postaviti ga sada, trideset godina kasnije, doima se još smislenije, u periodu u kojem se ideali demokratije čine sve daljim i nedostižnijim, a desničarski režimi uzimaju maha širom svijeta. Također, komunikacija između umjetnika i šire javnosti nikada nije bila direktnija, a pritisak da se izjasne „na čijoj su strani“ nikada veći. Ovaj fenomen postao je značajno osjetniji nakon 7.10.2023. i posljedičnog početka genocida nad palestinskim narodom.

Iako su digitalno doba i kasni kapitalizam koji živimo donijeli inovacije i promjene u načinu života u odnosu na period od prije skoro stotinu godina, neke stvari ostaju nepromijenjene, a definicije Hanne Arendt jednako istinite. Nažalost, mehanizmi uspostave totalitarnih režima su nadživjeli dvadeseto stoljeće koje ih je izrodilo. Naše je breme da se s njima obračunamo. U ovom čitanju „Na čijoj strani“, upečatljiva je napetost između izravnog pristupa dramskom predlošku, i redateljskih konceptualnih intervencija u vidu analogija historijskog i suvremenog konteksta. Ova interpretacija jest direktno preuzimanje

umjetničke odgovornosti, kako individualne, tako i kolektivne.

Ali povrh svega, riječ je o činu osvajanja scenskog prostora intenzivnom prisutnošću koja će ponuditi složeniju i potpuniju sliku realnosti, nauštrb fragmentiranog hiperteksta današnjice. Postavit će, još jednom, pitanja: Da li je umjetnost moguće odvojiti od politike? Da li ima prostora za nijanse kada su strane jasno definirane? I da li je istinska neutralnost uopće moguća?

Emina K. Podgorčević, dramaturginja

DRAMATURGE'S NOTE

Ronald Harwood's *Taking Sides* is a superbly crafted dramatic examination of the artist's responsibility toward the political context in which they create, as well as an analysis of the mechanisms of the banality of evil in action, as defined by Hannah Arendt in her seminal work *The Origins of Totalitarianism*. Harwood wrote this play in the mid-1990s, at a time when totalitarian forms of evil had once again revealed their grotesque face—this time in our own Balkan region. Staging it in the twilight of the 1990s made sense as one of the first steps toward the rehabilitation of a devastated society. Staging it now, thirty years later, seems even more meaningful, in a period when the ideals

of democracy appear increasingly distant and unattainable, while right-wing regimes are gaining ground across the world. At the same time, communication between artists and the broader public has never been more direct, and the pressure to declare “which side they are on” has never been greater. This phenomenon became particularly pronounced after 7 October 2023 and the ensuing genocide against the Palestinian people.

Although the digital age and late-stage capitalism have brought innovations and profound changes to everyday life compared to a century ago, some things remain unchanged, and Hannah Arendt's insights remain just as true today. Unfortunately, the mechanisms through which totalitarian regimes are established have outlived the twentieth century that gave birth to them. It is our burden to confront them.

In this production of *Taking Sides*, the tension between a direct approach to the dramatic text and the director's conceptual interventions—manifested through analogies between historical and contemporary contexts—is particularly striking. In this sense, the production itself becomes an act of assuming artistic responsibility, both individual and collective.

Above all, however, this performance is an act of reclaiming theatrical space through an intense presence that offers a more complex and complete image of reality, opposing the fragmented hypertext of today. Once again, it asks the questions: Can art truly be separated from politics? Is there room for nuance when the sides appear clearly defined? And is genuine neutrality possible at all?

Emina K. Podgorčević, dramaturge

AUTORI / AUTHORS

RONALD HARWOOD

Sir Ronald Harwood CBE FRSL (rođen kao Horwitz; 9. studeni 1934. – 8. rujna 2020.) bio je britanski pisac, dramaturg i scenarist rođen u Južnoj Africi. Najpoznatiji je po dramama za britansku scenu, kao i po scenarijima za filmove *Garderobijer* (nominacija za Oskara) i *Pijanist*, za koji je 2003. osvojio Oskara za najbolji adaptirani scenarij. Treću nominaciju za Oskara dobio je 2007. za film *Skafander i leptir*.

Godine 1951. preselio se iz Cape Towna u London da bi se posvetio glumačkoj karijeri. Prezime je promijenio iz Horwitz u Harwood nakon što mu je profesor engleskog rekao da je prvo prezime "previše strano i previše židovsko" za kazališnog glumca.

Nakon školovanja na Royal Academy of Dramatic Art, priključio se Shakespeareovoj kompaniji Sir Donalda Wolfita, čiji je osobni garderobijer bio od 1953. do 1958. Ovo iskustvo kasnije je iskoristio u drami *Garderobijer* i biografiji o Wolfitu.

Od 1960. posvetio se pisanju. Napisao je

preko 21 kazališnu dramu, 10 knjiga i više od 16 filmskih scenarija — najčešće u vidu adaptacija, često i vlastitih djela.

Bio je predsjednik Engleskog PEN-a (1989–1993) i PEN Internationala (1993–1997), predsjednik Kraljevskog književnog društva (2001–2004) i Kraljevskog književnog fonda (od 2005). Postao je počasni član Kraljevskog književnog društva 1974., vitez (Chevalier) francuskog Ordена umjetnosti i književnosti 1996., i Komandir Ordена Britanske Imperije (CBE) 1999. Proglašen je vitezom 2010. godine. Primio je i više počasnih doktorata, uključujući sa Univerziteta Keele (2002.) i Univerziteta Aberdeen (2013.).

Premинуo je prirodnom smrću u svom domu u Sussexu, 8. rujna 2020, u 85. godini života.

LENKA UDOVIČKI

Lenka Udovički je kazališna redateljica koja je u dosadašnjoj karijeri ostvarila suradnju s nizom renomiranih svjetskih umjetnika i kulturnih institucija. Diplomirala je režiju na FDU u Beogradu i započela svoju karijeru u kazalištima u Beogradu i drugdje u bivšoj Jugoslaviji.

U Londonu 1994. pridružuje se Vanessi

Redgrave, Corinu Redgraveu, Kiki Markham i Ekkehartu Schallu kao suosnivačica i jedna od umjetničkih voditeljica Moving Theatre Company, London, za koji je režirala *Brecht in Exile* Gorana Stefanovskog, *Vodopad* Vidosava Stevanovića, *Palikuće* Maxa Frischa s Frances de la Tour (Riverside Studio) i Menottijevog *Konzula* (Leighton House).

U Londonu je jos režirala *History's Rhyme* za English National Opera Studio (Limelight Club), *Oluju* W. Shakespearea, s Vanessom Redgrave, (Shakespeare's Globe Theatre) praižvedbu opere *A Better Place* Martina Buttlera (London Coliseum, English National Opera) i *Necessary Targets* Eve Ensler (King's Head Theatre).

Za Opera Circus UK, režirala je praižvedbu sevdah opere *Differences in Demolition* Nigela Osborna te *Shoreline* (u koprodukciji sa Scottish National Balletom i Hebrides Ensembleom). Za festival UCLA Live, Los Angeles, režirala je Euripidovu *Medeju*, s Annette Bening u naslovnoj ulozi. U Zagrebu 2011. godine u Tvornici kulture režirala je performans *Neraskidive niti – Radnice u kulturi za radnice u tekstilnoj industriji*, uz dramaturšku suradnju Nataše Govedić, kojim je podržala bivše radnice Kamenskog, koje su i same sudjelovale u performansu, te multimedijalni projekt *Henry V* Williama Waltona sa Zagrebačkom filharmonijom i dirigentom Sir Neville Marriner u koncertnoj dvorani Vatroslav Lisinski.

Radila je kao vanjski predavač na California Institute of the Arts i UCLA u Los Angelesu, i sa Radetom Šerbedzijom pokrenula studij Gluma i mediji na Sveučilištu u Rijeci.

Za Kazalište Ulysses je režirala *Kralj Lear* Williama Shakespearea, Euripidovu *Medeju*, Marat/Sade Petera Weissa, *Core Sample* kao autorski istraživački projekat, *Hamlet* Williama Shakespearea, *Pijana noć* 1918.

Miroslava Krleže, autorski projekat *Romeo i Julija* '68., *Oluja* Williama Shakespearea, *Cabaret Brecht – Zadrživi uspon Artura Uija* po Bertoltu Brechtu, *Pokojnik* Branislava Nušića, *Shakespeare u Kremlju* Ive Štivičića, *Antigona – 2000 godina kasnije* kao autorsko čitanje Sofoklove tragedije, *Shakespeare ljetnje noći – varijacije* prema djelima Williama Shakespearea, *Bakhe* kao adaptaciju Euripidovog djela, *Tko se boji Virginie Woolf* Edwarda Albeeja, *Nosorog* Eugenea Ionesca, *Tramvaj zvani čežnja* Tennessee Williama, *Prosjakača* opera Bertolta Brechta i Kurta Weilla.

EMINA KOVAČEVIĆ- PODGORČEVIĆ

Emina Kovačević-Podgorčević, rođena 1995. godine, je bosanskohercegovačka dramaturginja, redateljica i pjesnikinja. Diplomirala je dramaturgiju na Akademiji scenskih umjetnosti u Sarajevu 2021. godine, a magistrirala Naprednu kazališnu praksu na Royal Central School of Speech and Drama u Londonu kao Chevening stipendistkinja.

Autorica je nagrađivanih dramskih tekstova *Zbogom, Kalifornijo!*, *Perzeide* i *Mala* (u koautorstvu sa Eminom Omerović i Nedžmom

Čizmo), te dobitnica nagrade „Miodrag Žalica“ za najbolji bh. dramski tekst i nagrada za najbolji tekst suvremenog autora na Pozorišnim/kazališnim igrama u Jajcu.

Režirala je predstave *Ovaj mali život* po autorskom tekstu i Art Yasmine Reze, a njeni tekstovi i predstave izvođeni su u Narodnom pozorištu u Mostaru i Bosanskom narodnom pozorištu u Zenici.

BJANKA ADŽIĆ URSULOV

Bjanka Adžić Ursulov jedna je od najistaknutijih i najutjecajnijih slovenskih te međunarodno priznatih kostimografkinja i scenografkinja. Osmislila je kostime i scenografiju za više od 300 kazališnih produkcija diljem Europe.

Suradnju je ostvarila s brojnim značajnim redateljima i koreografima, među kojima su Jochen Ulrich, Dinko Bogdanić, Janusz Kica, Urban Andraš, Staša Zurovac i Lenka Udovički. Njezini kostimi i scenografije mogu se pronaći u brojnim europskim kazalištima te u svim važnijim kazalištima na području bivše Jugoslavije.

Među kazalištima i institucijama s kojima je surađivala nalaze se Slovensko narodno

gledališće u Ljubljani, Kazalište Konstanz, Opera u Kölnu, Dance Forum Köln, Compagnie Josef Nadj, Centre chorégraphique national d'Orléans, Comédie de Saint-Étienne, Théâtre de la Ville u Parizu, Théâtre Gérard Philipe u Parizu, Festival d'Avignon, Vidy-Lausanne, ORF (Austrijska radiotelevizija), Bečka državna opera i balet, Shakespeare's Globe Theatre u Londonu, UCLA u Los Angelesu, Kazalište nacija u Moskvi, Comédie-Française u Parizu, Kazalište Ulisses na Brijunima u Hrvatskoj te Théâtre de la Cité u Toulouseu u Francuskoj.

Također je radila na dvije baletne produkcije Venecijanskog bijenala.

LEJLA HODŽIĆ

Lejla Hodžić rođena je u Sarajevu 1973. godine. Studirala je na Arhitektonskom fakultetu u Sarajevu, ali joj je studij prekinut ratom. Poslije rata, diplomirala je grafički dizajn na Akademiji likovnih umjetnosti u Sarajevu, gdje je 2023. godine završila i magistarski studij produkt dizajna. Pohađala je i kustoske studije na École du Magasin, Centre National d'Art Contemporain u Grenobleu, te stručne prakse u Centru Georges Pompidou u Parizu i Centru za suvremenu umjetnost (SCCA) u Budimpešti.

Od 1997. do 2004. godine radila je u Sarajevskom centru za savremenu umjetnost (SCCA) kao koordinatorica programa za vizualne umjetnosti, gdje je realizirala izložbe, umjetničke projekte, radionice i sudjelovala u osnivanju umjetničkog arhiva. Kao kustosica potpisuje brojne međunarodne izložbene projekte, a od 2021. godine dizajnira i kustoski vodi izložbe u okviru WARM Festivala, među kojima su Palestina i obećana zemlja, Tragovi čovječanstva, Mariupolj, Afganistan, Umjetnost rata i druge.

Radila je kao kostimografkinja na igranim filmovima redateljice Jasmile Žbanić, među kojima su *Grbavica* (2006), *Na putu* (2010),

Za one koji ne mogu govoriti (2012) i *Otok ljubavi* (2014), kao i na kratkim filmovima Jasmile Žbanić, Saše Peševskog, Ermina Brave, Alena Šimića i Albana Ukaja.

Od 2010. godine radi kao kostimografkinja i scenografkinja na više od 60 kazališnih predstava u Bosni i Hercegovini i regiji, surađujući s redateljima poput Dine Mustafića, Admira Glamočaka, Paola Magellija, Selme Spahić, Tanje Miletić-Oručević, Andrása Urbána, Borisa Liješevića, Andreja Nosova, Ivana Plazibata i Gianluce Lumienta. Za svoj rad nagrađivana je na kazališnim festivalima u Jajcu, Zenici i Užicu.

NIGEL OSBORNE

Nigel Osborne je skladatelj i profesor glazbe na Sveučilištu u Edinburghu. Autor je niza opera, između kojih je i *Seven Words* za Radio Suisse Romande, *Hell's Angels* za Opera Factory, *The Electrification of Soviet Union* za Glyndebourne, Wuppertal za Hebbel Teater Berlin, *Terrible Mouth* za English National Opera i Almeida Theatre, Sarajevo za Opera Factory, Europa za Narodno pozorište u Sarajevu, *The Piano Tuner* za The Royal Opera House Covent Garden i *Sevdah* opera za Opera Circus. Najrecentnije, napisao je operu *Where Would You Go?* za Philharmonie u Parizu.

U okviru jednog od programa uključivanja zajednice, dirigirao je Berlinskom filharmonijom u lokalnom zatvoru.

Uz opere, skladao je i glazbu za ples, kazalište, te ostvario suradnju s redateljima poput Davida Freemana, Petera Sellersa i Lenke Udovički. Dobitnik je brojnih međunarodnih glazbenih priznanja.

STAŠA ZUROVAC

Autor i koreograf, bivši prvak baleta Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu. Završio je Školu za klasični balet u Zagrebu u klasi profesorice Tatjane Lucić-Šarić. Školovanje je nastavio u Sankt Peterburgu na Akademiji baleta Vaganova, gdje je diplomirao pod mentorstvom V. K. Onoška.

Suradnju je ostvario s brojnim svjetski poznatim koreografima poput Milka Šparembleka, Martina Müllera, Teda Brand-sena, Vasca Wellenkampa, Gagika Ismail-iana, Petera Breuera, Patricka Delcroixa i mnogih drugih.

Od 1996. do 1999. djelovao je kao plesač i koreograf u Companhia Portuguesa de Bailado Contemporaneo u Lisabonu. Zajedno s koreografom Markom Boldinom osnovao je neovisnu umjetničku organizaciju Atelier Choréographique.

Od 2003. do 2012. bio je umjetnički ravnatelj Baleta HNK Ivana pl. Zajca u Rijeci. Od 2012. do 2018. radio je na Sveučilištu u Rijeci kao gostujući predavač, gdje je podučavao scensko kretanje na studijima Glume, Medija i Kulture. Od 2018. do 2019. bio je baletni majstor u Musiktheater/Landestheater Linz u Austriji.

Autor je, koreograf i redatelj više od 50 koreografija, cjelovečernih baleta te plesnih i dramskih djela.

Dobitnik je sljedećih nagrada:

1996. – Godišnja nagrada Oskar Harmoš HNK-a Zagreb za najbolju mušku ulogu u predstavama *Dragi živote*, *Nepoznata pustolovina*, *Paralelni putnici* i *Kantata 66*

2000. – Nagrada hrvatskog glumišta (tzv. hrvatski kazališni Oscar) za najbolje autorско ostvarenje mladog umjetnika za balet *Molim te, probudi me!*

2001. – Godišnja nagrada Oskar Harmoš HNK-a Zagreb za balet *Čudesni mandarin* u koreografiji Milka Šparembleka.

2001. – Grand Prix i Nagrada publike na 5. Festivalu koreografskih minijatura u Beogradu za *San zaručnice*.

2003. – Druga nagrada na 17. Međunarodnom koreografskom natjecanju u Hannoveru za koreografiju *San zaručnice*.

2003. – Nagrada Peristil na 49. Splitskom ljetu za predstave *Bogovi nisu ljuti* i *Daj Daj*.

2004./2005. – Godišnja nagrada Boris Papandopulo HNK Ivana pl. Zajca za najbolji balet sezone *Volite li Brahmsa?*

2004. – Nagrada Udruženja profesionalnih baletnih umjetnika Srbije za balet *Ko to tamo peva?*

2004. – Nagrada Grada Beograda za balet *Ko to tamo peva?*

2006. – Nagrada hrvatskog glumišta za najbolji suvremeni balet za *Cirkus Primitif Balet*.

2009. – Nagrada Grada Rijeke za iznimna postignuća i doprinos Baletu HNK Ivana pl. Zajca u Rijeci.

2009. – Nagrada Vladimir Nazor za balet

Proces, prema romanu Franza Kafke, u izvedbi Baleta HNK Ivana pl. Zajca Rijeka; nagrada Ministarstva kulture Republike Hrvatske za najviša umjetnička postignuća

2013. – Nagrada za najbolju koreografiju i scenski pokret za *Večernatu kuku* na 49. Festivalu Vojdan Černodrinski u Prilepu.

2015. – Posebna nagrada za koreografiju i scenski pokret za dramu *Razbijeni vrč* Heinricha von Kleista, u režiji Igora Vuka Torbice, na 39. Festivalu satire Fadila Hadžića.

ADLA ISANOVIĆ

Adla Isanović, doktorica znanosti, umjetnica je i istraživačica koja živi i radi u Sarajevu, Bosna i Hercegovina. Profesorica je na Akademiji likovnih umjetnosti Univerziteta u Sarajevu, gdje predaje multimediju. Doktorirala je filozofiju na Poslijediplomskom studiju ZRC SASA u Ljubljani, a magistrirala nove medije te kritičke kustoske kiberstudije na Visokoj školi za umjetnost i dizajn u Ženevi.

Među njezinim novijim publikacijama nalazi se knjiga *The Regime of Digital Coloniality. Bosnian Forensic Contemporaneity*, objavljena 2021. godine u izdanju CEEOL-PRESS-a.

ENDI KRAKIĆ

Endi Krakić rođen je 23.3.1995. godine u Zagrebu. Završio je srednju školu za tehničara za računarstvo, ali je uz to paralelno završio glazbenu školu za klavir, te stekao umjetničko zvanje iluzionist - artist. Kao dijete iz umjetničke obitelji, uvijek su ga privlačila svjetla pozornice.

Aktivno radi kao majstor rasvjete preko deset godina u svim renomiranim hrvatskim kazalištima, uključujući ZKM, Gradsko dramsko kazalište Gavella, Kazalište Ulysses, itd. Protekle tri godine radi kao oblikovatelj svjetla u mnogim predstavama ostavljajući svoj autorski trag na nezavisnoj sceni.

Član je Kazališta Ulysses 12 godina.

DAVOR ROCCO

Rođen u Zagrebu 1948. godine, glazbenu karijeru započinje šezdesetih godina. Svirao je bas-gitaru, skladao i pisao aranžmane eksperimentirajući s formama i novim tehnologijama. S Grupom Hej nastupao je u kulturnim zagrebačkim klubovima, dok je na festivalima zabavne glazbe surađivao s velikim estradnim zvijezdama (balada Otišiel je u izvedbi Gabi Novak prodana je u gotovo 100.000 primjeraka). Istodobno ulazi u svijet kazališta i avangardnih performansa u Teatru &TD te sklada za eksperimentalne filmove.

Početkom sedamdesetih osniva jazz-rock grupu Spektar, čiji je rani rad revaloriziran izdanjima njemačke etikete Black Pearl (Nepoznate boje Spektara i kompilacija Jugotronic). U istom razdoblju surađuje s Dragom Mlinarcem na tri ključna albuma te započinje dvadesetogodišnji angažman na Dubrovačkim ljetnim igrama.

Nakon diplome iz sociologije i fonetike, od 1974. radi kao glazbeni urednik u Dramskom programu Radio-Zagreba. Kao iznimno plodan autor scenske i filmske glazbe surađivao je s vodećim redateljima bivše države, skladao za igrane, dokumentarne i animirane filmove, a njegovi projekti predstavljani su na brojnim svjetskim festi-

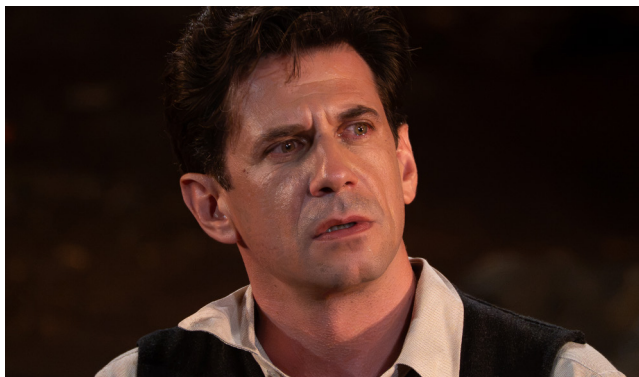
valima.

Devedesetih osniva komorni ansambl Patchwork, a potom pokreće vlastiti ton-ski studio i izdavačku kuću, producirajući stotinjak albuma različitih žanrova. Ostvario je i značajne međunarodne diskografske projekte simfonijske glazbe, surađujući s dirigentom Miranom Vaupotićem te uglednim orkestrima poput Londonskog simfonijskog orkestra (LSO).

Od 2001. godine radi kao dizajner zvuka i koautor glazbe za ambijentalne predstave

kazališta Ulysses na Brijunima, u bliskoj suradnji sa škotskim skladateljem Nigelom Osborneom.

Uz predavanja iz glazbene produkcije na Poslovnom veleučilištu u Zagrebu, više od desetljeća radi s mladima u zaprešićkom Max-teatru. Autor je stručne knjige *Od titraja do doživljaja* (2022.), koja se bavi fenomenom zvuka u suvremenom okruženju. Dugogodišnji je član Hrvatskog društva skladatelja i dobitnik brojnih domaćih i međunarodnih priznanja.

GLUMCI / ACTORS

SVETOZAR CVETKOVIĆ

Rođen je u Beogradu. Diplomirao je 1980. godine glumu na Fakultetu dramskih umetnosti u Beogradu. Iste godine priključio se ansamblu kazališta Atelje 212 u Beogradu. Suradivao je s mnogim kazališnim trupama i teatrima na području bivše Jugoslavije.

Igrao je u preko 120 dugometražnih filmova, TV serija, TV drama, koje su uglavnom producirane u bivšoj Jugoslaviji i Srbiji, a jedan broj i van granica zemlje. Radio je s najznačajnijim filmskim redateljima koji su bitno utjecali na profil jugoslavenske kinematografije, kao i s nekim značajnim svjetskim autorima.

Gostovao je u različitim kazališnim produkcijama kako u Jugoslaviji, tako i u Kanadi, Austriji, Švicarskoj, Engleskoj, Sloveniji i Hrvatskoj.

U posljednjih 45 godina nagrađivan je za glumački rad na svim važnijim festivalima u Jugoslaviji, Srbiji, kako filmskim, tako i kazališnim.

Dobio je nagradu za najboljeg glumca na filmskom festivalu u Magdeburgu za film "Gorila se kupu u podne" 1994. reditelja D. Makavejeva kao i nagradu kritike za najboljeg glumca na filmskom festivalu u Hous-tonu za film "You go to my head" reditelja Dimitri deClerque.

U kazalištu Atelje 212 kao i na drugim scenama u Srbiji ostvario je preko 70 značajnih uloga u modernom kazališnom repertoaru s najznačajnijim redateljima domaće kazališne scene.

Začetnik je obnavljanja veza s najznačajnijim teatrima na prostoru bivše Jugoslavije, nakon posljednjeg rata na Balkanu.

Godine 1997, postavljen je na mjesto upravnika, Kazališta Atelje 212. Na tom mjestu je bio 12 godina.

Osnivač je i vlasnik produkcije «Testament films d.o.o.», producenstke kuće koja je producirala do sada 5 dugometražnih filmova koji su svi sudjelovali na brojnim međunarodnim festivalima.

Za svoj rad na filmu nagrađivan je pored glumačkih i nagradama za najbolje godišnje produkcije po ocjeni žirija YU FIPRESCI.

Dobitnik je nagrade za životno djelo u području kinematografije.

Dobitnik je nagrade za životno djelo u području kazališne umjetnosti.

Član je EFA – Evropske Filmske Akademije.

OZREN GRABARIĆ

Ozren Grabarić, rođen 1980. godine u Zagrebu, jedan je od najistaknutijih hrvatskih kazališnih, filmskih i televizijskih glumaca. Glumu je završio na Akademiji dramskih umjetnosti u Zagrebu 2006. godine. Po završetku studija, pridružio se ansamblu Gradskog dramskog kazališta Gavella, gdje je ostvario brojne uloge. Pored angažmana u Gavelli, značajne je suradnje ostvario i sa Hrvatskim narodnim kazalištem u Zagrebu, Kazalištem Ulysses, i Beogradskim dramskim pozorištem.

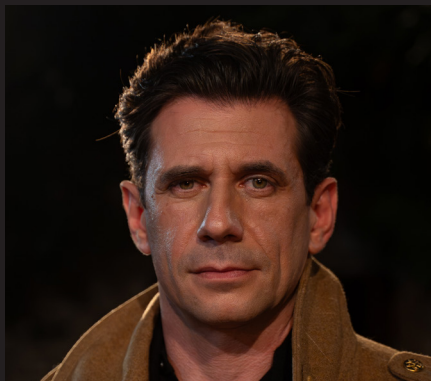
Godine 2025. napustio je Gavelu, kako bi energiju usmjerio u nezavisne projekte, naročito one s fokusom na međunarodnoj suradnji, u Srbiji, Crnoj Gori i Bosni i Hercegovini.

Pored toga, na Akademiji dramskih umjetnosti u Zagrebu djeluje kao izvanredni profesor scenskog govora.

Suradivao je s brojnim kazališnim redateljima, među kojima se ističu Slobodan Unkovski, Aleksandar Popovski, Lenka Udovički, Igor Vuk Torbica, Paolo Magelli, Matea Koležnik i Veljko Mićunović.

Jedan je od najnagrađivanijih glumaca svoje generacije.

ALBAN UKAJ

Alban Ukaj, rođen 1980. u Prištini, Kosovo, je diplomirani student Akademije scenskih umjetnosti u Sarajevu i član ansambla Sarajevskog ratnog teatra SARTR. Ostvario je uloge u brojnim predstavama, uključujući *Adam Geist* Dee Lohr u režiji Dine Mustafića, *Povratak u pustinju* Bernarda-Marie Koltèsa u režiji Branka Šimića, Shakespearovim *Mjera za mjeru* u režiji Aleša Kurta, i *Richard III* u režiji Gorčina Stojanović, Revizor Nikolaja Gogolja u režiji Driteri Kasapija, *Četvrta sestra* Januša Glovatzkog u režiji Dine Mustafića, *Velika bijela zavjera* Dimitrija Vojinova u režiji Aleksandra Jevđevića, *Aristotel u Bagdadu* Amira Bukvića u režiji Aide Bukvić, Sofoklovoj *Antigoni* u režiji Ivice Kunčevića, i mnoge druge.

Posebno značajnu suradnju ostvaruje sa bh. rediteljicom Selmom Spahić, u autorskim projektima *Kokoš*, *Skupština* i *Mekoća, te Svijet i sve u njemu* Aleksandra Hemona u njenoj adaptaciji.

Također je suradivao s priznatim filmskim redateljima poput Pjera Žalice, Jean-Luca Godarda, Kjutima Cashkua, Antonija Nuića, Namika Kabila, braće Dardenne, Jasmile Žbanić, Menelaosa Karamaghiolisa, Rešada Kulenovića, Irise Elezi i Blerte Zeqiri. Igrao je u filmu *Quo Vadis, Aida?*, nominiranom

za Oscara, te je glumio u filmu *Tori and Lokita* braće Dardenne, koji je premijerno prikazan na Filmskom festivalu u Cannesu 2022. godine. Igrao je uloge u TV serijama koje je režirao oskarom nagrađeni bosanski redatelj Danis Tanović, kao i u crnogorskom filmu *Djeca* Nikole Vukčevića i *For the Love of a Woman* redatelja Guida Chiese. Ukaj je dobio priznanja za svoje izvanredne nastupe, uključujući nagradu na Cottbus Film Festivalu za ulogu Hamze u filmu *Pun mjesec* Nermina Hamzagića, koji je također bio nominiran za nagradu Europske filmske akademije. Ukaj je također napisao scenarij i režirao za priznati kratki film *Horse*. Dobio je nagradu za doprinos kosovarskoj kinematografiji na Međunarodnom filmskom festivalu u Prištini 2018. godine.

DŽANA DŽANIĆ

Džana Džanić članica je glumačkog ansambla Sarajevskog ratnog teatra (SARTR). Tijekom dosadašnje karijere surađivala je s brojnim kazalištima i festivalima u Bosni i Hercegovini i regiji. Na sceni SARTR-a ostvarila je zapažene uloge u predstavama *Svu moju ljubav* Laurenta Mauvigniera u režiji Zijaha A. Sokolovića, *Rechnitz – Andeo uništenja* Elfride Jelinek u režiji Sabine Mitterecker, *Neće biti smak svijeta* Adnana

Lugonića u režiji Nine Nikolij, *Moj sin samo malo sporije hoda* Ivora Martinića u režiji Ivana Plazibata, *Totovi* Istvána Örkény-a u režiji Andraša Urbana i *Preobrazba – geneza jednog propadanja* Teodore Marković u režiji Luke Jovanova, dok se među njezinim ulogama izvan matičnog kazališta izdvajaju *Antigona - 2000 godina kasnije* prema Sofoklu u režiji Lenke Udovički, *What Is Europe?* prema esejima Lasla Vegela, u režiji Andraša Urbana, *Grebanje ili kako se ubila moja baka* Tanje Šljivar u režiji Selme Spahić, *Mujo, Suljo i Fata u društvu spektakla* autorskog projekta Harisa Pašovića, *Otelo* Williama Shakespearea u režiji Nine Nikolij, *Spašeni* Edwarda Bonda u režiji Jovice Pavića, *Bure baruta* Dejana Dukovskog u režiji Nine Nikolij, *Rašomon* Ryūnosuke Akutagawae u režiji Irfana Avdića, *Gidionov čvor* Johnne Adams u režiji Selme Alispahić, *Posljednji čas klavira* Adnana Lugonića u režiji Nine Nikolij. Dobitnica je niza značajnih glumačkih priznanja, među kojima su nagrade za najbolju mladu glumicu na Festivalu bh. drame u Zenici, Susretima kazališta/pozorišta u Brčkom, Festivalu glumca u Konjicu i Živifest-u u Živinicama, nagrada „Nenad Šegvić“ na Međunarodnom festivalu malih scena u Rijeci, nagrada Ardalion na Jugoslavenskom kazališnom festivalu u Užicu te nagrada „Avdo Mujčinović“ lista Politika. Predstava *Na čijoj strani*, Ronald Harwooda, njezina je druga suradnja s Kazalištem Ulysses i redateljicom Lenkom Udovički. Posebno je raduje što se ovaj ponovni stvaralački susret ostvaruje kroz koprodukciju njezina matičnog kazališta, SARTR-a, i Kazališta Ulysses – dvaju kazališta čije zajedničko djelovanje smatra iznimno vrijednim.

DAVOR SABO

Davor Sabo, rođen je u Sarajevu 18.10.1990. Godine, gdje završava osnovnu školu i gimnaziju kao i osnovnu muzičku školu „Mladen Pozajić“, smjer klasični balet. 2009. godine upisuje Akademiju scenskih umjetnosti u Sarajevu u klasi red. prof. Admira Glam-očaka, diplomira 2013. godine kao najbolji student na odsjeku za glumu. U Sarajevskom ratnom teatru ostvaruje niz zapaženih uloga u predstavama *Jedvanosimsoboakalomistobo* Nejre Babić i Aleša Kurta, *Othello* Williama Shakespearea u režiji Oksane Dmitrove, *Totovi* Istvána Örkény-a u režiji Andraša Urbana, *Oslobođenje Sarajeva* Harisa Pašovića, *Za život cijeli* Benjamina Hasića u režiji Jasenka Pašića. Angažiran je i na filmu gdje ostvaruje uloge u domaćim i međunarodnim produkcijama kao i na televiziji. Od 2015. do 2018. godine radi na Akademiji scenskih umjetnosti u Sarajevu, Odsjek za glumu, predmet Glas. Na 15. Festivalu „Mostarska liska“ osvaja nagradu za najboljeg glumca festivala, a iste godine osvaja i nagradu za najboljeg mladog glumca festivala na Internacionalnom Festivalu komedije „Gola mesečina“ u Skoplju. Angažiran je u Sarajevskom Ratnom Teatru od 2016. godine, a 2020. godine postaje član ansambla.

MATEA MAVRAK

Matea Mavrak, rođena je 1996. godine u Sarajevu. Diplomirala je glumu na Akademiji scenskih umjetnosti u Sarajevu 2020. godine u klasi prof. Senada Bašića i prof. Arme Tanović Branković. Iste godine počinje surađivati sa Sarajevskim ratnim teatrom SARTR, gdje ostvaruje uloge u predstavama *Moj sin samo malo sporije hoda* autora Ivora Martinića u režiji Ivana Plazibata; *Tramvaj zvani čežnja* Tennessee Williamsa u režiji ansambla; *Alice u krevetu* Susan Sontag u režiji Zoltana Balasza, *Mjera za mjeru* prema Williamu Shakespeareu u režiji Mirka Radonjića; *Još uvijek smo živi* Nejre Babić u režiji Gianluca Iumiento; *Tri boje cvekle* Nejre Babić Halvadžija u režiji Irene Popović Dragović i *Preobrazba - Geneza jednog propadanja* Teodore Marković u režiji Luke Jovanova.

BELMA ALIĆ

Belma Alić, violončelo, godine 2007. magistrira u klasi prof. Yevgeny Xaviereffa i 2016. doktorira na temu "Nove tehnike u literaturi za violončelo solo 20. i 21. stoljeća".

Osnivačica je i umjetnička voditeljica kamernog ansambla SA Sinfonietta. Aktivno koncertira kao solistica i članica kamernih ansambala u Austriji, Njemačkoj, Italiji, Francuskoj, Holandiji, Danskoj, Velikoj Britaniji, Švicarskoj, BiH, Hrvatskoj, Srbiji i Crnoj Gori.

Trenutno je redovna profesorica na odsjeku za gudačke instrumente i gitaru na predmetima Violončelo i Kamerna muzika za gudače na Muzičkoj akademiji Univerziteta u Sarajevu.

ILAN VOLKOV

Ilan Volkov je izraelski dirigent, rođen 8. rujna 1976. u Tel Avivu. Otac mu je bio koncertni pijanist. Školovao se kod dirigenta Mendija Rodana na Akademiji Rubin u Jeruzalemu, a zatim na Kraljevskoj akademiji za muziku u Londonu.

Karijeru je počeo rano — već sa 19 godina bio je mladi dirigent pri Northern Sinfonia, a potom je vodio i njihov omladinski orkestar. Godine 1997. postao je glavni dirigent Londonske filharmonijske omladinske orkestre, a 1999. ga je Seiji Ozawa imenovao asistentom dirigenta Bostonskog simfonijskog orkestra.

Najznačajniji dio karijere vezan je za BBC škotski simfonijski orkestar, kojim je počeo dirigirati 1998, a 2003. je postao njegov glavni dirigent — tada najmlađi dirigent koji je vodio neki BBC orkestar. Za taj rad 2004. dobio je nagradu Kraljevskog filharmonijsk-

og društva za mladog muzičara godine. Tu funkciju obavljao je do 2009, nakon čega je postao glavni gostujući dirigent istog orkestra. Od siječnja 2011. do kolovoza 2014. bio je glavni dirigent i muzički direktor Islandskog simfonijskog orkestra, a njegov mandat je završen debijem orkestra na londonskom festivalu The Proms. Od 2022. do 2023. bio je i glavni gostujući dirigent Briselske filharmonije.

U rujnu 2025, nakon koncerta u Royal Albert Hallu u Londonu, Volkov je javno osudio izraelski rat u Gazi, razaranja i visok broj civilnih žrtava, pozivajući međunarodnu zajednicu na intervenciju, uz stav da ni Izraelci, ni Židovi, ni Palestinci "to neće moći sami zaustaviti". Dana 19. rujna izraelska policija ga je uhapsila tijekom protesta na granici Gaze i Izraela, gdje je pozivao na okončanje genocida u Gazi.

VEDRAN SMAILOVIĆ

Vedran Smailović (rođen 11. studenoga 1956.), međunarodno poznat kao „Sarajevski violončelist“, bosanskohercegovački je violončelist, dirigent, skladatelj i pedagog čiji su nastupi tijekom Opsade Sarajeva postali snažan simbol umjetničkog otpora i ljudskog dostojanstva. Prije rata djelovao je kao član Opere Narodnog pozorišta Sarajevo, Sarajevske filharmonije, Simfonijskog orkestra RTV Sarajevo te Narodnog pozorišta Sarajevo.

Tijekom opsade privukao je pozornost svjetske javnosti svirajući violončelo na ulicama i među ruševinama grada, često izložen opasnosti od snajperske vatre. Nakon masakra u Ulici Vase Miskina 27. svibnja 1992. godine, kada su 22 osobe poginule čekajući u redu za kruh, Smailović je dvadeset i dva dana zaredom na mjestu stradanja izvodio Albinonijev Adagio u g-molu, oдаjući počast svakoj žrtvi. Njegova hrabrost i

umjetnički čin prkosa nadahnuli su brojna glazbena djela, književne tekstove i javne komemoracije.

Među njima se ističe Adagio za Vedrana Nigela Osborna, koji je Smailović svirao u narednim umjetničkim intervencijama u razrušenom gradu. Taj komad inkorporiran je i u ovu predstavu.

Nakon odlaska iz Sarajeva 1993. godine, Smailović se nastanio u Sjevernoj Irskoj, gdje i danas djeluje kao glazbenik, dirigent, skladatelj i profesor. Tijekom godina sudjelovao je u brojnim glazbenim i interdisciplinarnim projektima te ostvario suradnje s umjetnicima i kulturnim institucijama diljem Europe i svijeta. Njegov rad i danas svjedoči o snazi umjetnosti kao obliku otpora, sjećanja i humanosti u vremenima sukoba.

IMPRESUM

KAZALIŠTE ULYSSES / ULYSSES THEATRE

Viktora Kovačića 16, 10 000 Zagreb /
Hotel Franina, 52212 Brijuni, Hrvatska
OIB: 61763011172
www.ulysses.hr
e-mail: ulysses@ulysses.hr

Osnivači | *Founders*: RADE ŠERBEDŽIJA,
BORISLAV VUJČIĆ
Ravnatelj | *Director*: Dr. sc. DUŠKO LJUŠTINA
Umjetnička voditeljica | *Artistic director*: LENKA
UDOVIČKI

Tajnica | *Production secretary*: MIRJANA ŠIMAC
Organizator | *Organizer*: MATIJA DRAKŠIĆ
KASAIĆ

Asistentica produkcije | *Production Assistant*:
NIKA DRAŽENović

Voditelj financija | *Financial manager*: DUŠKO
SUBOTIĆ

IT podrška | *IT support*: SAŠA MARKOVIĆ
Direktor tehnike | *Technical manager*: IVAN
ANTONČIĆ

Prodaja i marketing | *Sales and marketing*:
STELA TELEBUH STAZIĆ

Odnosi s javnošću | *PR manager*: DANICA
JURIČIĆ SPASOVIĆ

Foto / video | *Photo / video*: FRANKA TELEBUH,
NIKOLA SERDAR

Ured za goste | *Accommodation*: TIN PETKOVIĆ

Rasvjeta | *Light technicians*: NEMANJA CALIĆ,
BOGDAN OGNJENović

Ton majstor | *Chief sound technician*: DENI
KLJUČARIĆ

Rekviziterka | *Props*: JELENA GAVRILOVIĆ
Majstor scene | *Stage manager*: MIROSLAV
PERICA

SARAJEVSKI RATNI TEATAR SARTR / SARAJEVO WAR THEATRE SARTR

Gabelina 16, 71 000 Sarajevo, Bosna i
Hercegovina
Tel/fax.: +387 33 664 070
www.sartr.ba
e-mail: sartrinfo@sartr.ba

Šef tehnike | *Technical manager*: DAMIR FAZLAGIĆ
Majstor svjetla | *Chief light technician*: NEDIM
PEJDAH

Rasvjetlivač | *Light technician*: MEHO BEČIROVIĆ,
ADMIN ŽUNIĆ

Majstor videa | *Video technician*: DŽANI DIMOVSKI
Majstori tona | *Sound technicians*: DANIJEL
JURIŠIĆ, AMMAR JAŽIĆ

Majstor scene | *Stage manager*: NURKO OPRAŠIĆ
Garderoba | *Dresser*: MERSIHA HASEČIĆ

Dekorateri | *Stage hands*: BAJRO KRUPALIJA,
EMIR ŠABIĆ

Rekvizita | *Props*: SEVDA OPRAŠIĆ

Šminka/frizura | *Hair and make-up*: SANELA
ALIKOVIĆ ČATOVIĆ

Nabavljač/vozač/rekvizita | *Acquisition/driver/
props*: ELVIS SIJARIĆ

Spremačice | *Cleaning ladies*: SENA MUJAK,
HADŽIRA BEČIROVIĆ

Direktorica | *Director*: MAJA SALKIĆ
BURAZEROVIĆ

Producenti | *Producers*: MAJA SALKIĆ
BURAZEROVIĆ, ISHAK JALIMAM

Izvršni producent | *Executive producer*: AIDA
HUSEINOVIĆ

Marketing | *Marketing*: NATALIA DMITRIJEVA

Pravnik | *Legal service*: NERMIN KLAPUH

Računovodstvo | *Accounting*: MEDINA AGANOVIĆ
Tehnička sekretarica | *Technical secretary*:

JASMINA MEŠIĆ

Prodaja Ulaznica | *Box - office*:
ARMIN LEKIĆ

REALSTAGE

Augusta Brauna 12, 71 000 Sarajevo,
Bosna i Hercegovina
+387 33 871 160
realstage.org
e-mail: info@realstage.org

Osnivač i predsjednik | *Founder and President:*
ISHAK JALIMAM

Producentica | *Producer:* LARA GROZDANIĆ
Producentica | *Producer:* AJŠA ĐUHERIĆ
Producentica | *Producer:* MERJEMA ĐIPA
Rukovoditeljica ureda | *Office manager:* SARA
JALIMAM

Fotografije za videoart ustupili | *Photographs
for videoart provided by*
Gervasio Sánchez & Michael Evstafiev.

Posebno hvala | *Special Thanks:*
Nikola Stanković, Tanja Gvozden Kazazić, Anita
Pašalić, Almir Kazazić, Selma Turajlić, Adnan
Lomigora, Alen Zukanović, Dragan Golubović,
Narodno pozorište Sarajevo, Bosanski kulturni
centar, Franjevački međunarodni studentski
centar Sarajevo

ST SARTR
SARALEVSK
PATIN EATAR

